

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.” Máté 7,12

Istenes cigány költészet

Vesd rám sugárzó tekinteted!

A művészet a mindenk fölé álló, csodálatos Teremtő és a csodálatos teremtettség teljesebb átélésének, megjelenítésének eszköze. A művészetnek sok ága van, megjelenési formái fontossági és érték szerinti sorrendbe állításának nincs értelme, de annak a megállapításnak a létjogosultsága vitathatatlan, hogy Isten a világot nem a képző-, színház-, tánc-, zene- stb. művészet kifejezőeszközeivel, hanem a mindent megelőző szóval teremtette. Így az irodalom, ha a művészeti ágak közé soroljuk, akkor az első helyre kerül, ha nem, akkor fölötté áll a művészeteknek. Magának az irodalomnak is sok ága van, és benne – legalábbis számomra – a költészet az első

hely, hisz ebben a tartalom fölerősítésére tömörítetten jelenhet meg dallamiság, képesség. Szép, ahogy a költészet szóval alkot újat pillanatnak és jövőnek, ahogy a festészet színekkel, a szobrászat anyaggal, a grafika formákkal, a zene rezgéssel, hangszínekkel, hangerőváltozással, a tánc mozgással, a film, a színház mozgó képekkel, történnel, beszéddel, mimikával, gesztusokkal, az építészet anyaggal, formákkal, színekkel teszi ugyanezt. Egy töről fakadásuk bizonyítéka, hogy egyik sincs meg a másik nélkül, különböző módon és mértékben átfolyanak egymásba.

A Tükör mostani száma a cigányság költészetére szeretne ablakot nyitni, sok ágából kiemelve keresztény vonulatát. Minden nép költészete a népköltészettel kezdődött, az anyanyelv hordozta a

nép kultúráját, hagyományait, tapasztalatait, életérzését évszázadokon át, és ebből nőhetett ki hazánkban az 1970-es években induló, azóta terebélyes fává lombosodó cigány költészet. Így válogatásunk is a népköltészettel kezdődik, olykor csak áttételesen utal a keresztény vonatkozásra, megjelennek a hittel együttjáró vívódó, útkereső elemek, míg megérkezünk a letisztult Krisztus-hithez. Végigolvasva végigjárhatunk egy gazdag, egyéni hangú istenes cigány verses utat:

Ha cigány versel
testi vándor régmúltjával
lelki vándor jelenével
rejtett vándor jövőjével
mondja írja éli.

Bakay Péter

Olyan börtön ez a világ

Olyan börtön ez a világ,
nem öregszik benne az ör.
Sötét rabság az életünk,
Isten megvet, ő sincs velünk.

Vasajtókkal bezárt élet,
csak bejások sírnak benne!
Ma félelem, holnap bánat –
– holnapután jobb mért lenne?

Orsós Jakab gyűjtése

Mikor zöld erdőben járt

Mikor zöld erdőben járt,
megölték a Szent Bárányt,
ó, ó a Bárányom!

Átszegezték két kezét,
átszegezték két kezét,
ó, ó a Bárányom!

Megsebezték oldalát,
megsebezték oldalát,
ó, ó a Bárányom!

*9-10 éves gyermekek,
Bánffyhungad (1982),
Bari Károly gyűjtése*

Bari Károly: Azt hiszitek

Azt hiszitek, hogy csak én
ácsorgok fényért és szeretetért
a város kapuja előtt,
csak én korbácsolom a ziháló szél
hátát átkaimmal és üvöltöm az égig
kivetettségem siralmait:
tizenhat évem nem elég
arra, hogy befogadjatok,
nem elég arra, hogy fejemről letépjétek
a megaláztatás pókhálóit?

Sokan várjuk a kapukon kívül,
hogy bizalmatok rézkrajcárjaival
megajándékozzatok!

Kovács József: Rojipe

Te beshau varikaj, sar o
Jezushi,
te rakhau a kujbo, o them,
ke bi lesko iva kerau butyi,
iva iskirij versho pa o socializmo,
bi lesko feri chorro shaj som
haj ruto.

Patyan mange
o rojipe

po sakko
manushanyi shib hatyardyol.

Sírás

lakni valahol istállóban
mint Jézus
meglelni a jászolnyi hazát
mert nélküle hiába dolgozom
hiába írok verset a szocializmusról
nélküle árva lehetek csak
és nomád

higgyétek el
a sírás
minden emberi nyelven érthető

Horváth Gyula:
Húsz éve Istent várom
Szentandrassy Istvánnak

Húsz éve Istent várom,
hogy tegyen végre
igazságot,
mert zöldbe borult
erdő-nép vagyunk,
él bennünk
síró farkasárvaság,

él bennünk
oroszlánbátorság,
él bennünk
futós vadnyúl-félelem,
él bennünk
tővis-késes sündisznó-
védelem,
van bennünk
jóságos út,
mely hazavezeti
az eltévedt idegent,
van bennünk
ravasz tövistekintetű
ösvény,
mely halálba vezeti
a gyilkost.

M.Té. Attila: Fohász

Mondd Uram!
Meddig tart még?

Térdig gázol lelkemben
a reménytelenség
mely fekete tüzet gyújtana,
ha ércsatornám oltópóra
nem dolgozna.

Vesd rám sugárzó tekinteted!
Csüggedésem csatornáit elapadhatnak.

Sziromnyi hitemmel
izzó lángot gyűjtanék,
s bizakodóan tekintenék
a holnapokra.

**Szolnoki Csanya Zsolt:
„... vérnek ára.”
(Máté 27,6)**

Sikolyok bozótosában
a FIÚ...
torkában pipacsok
véletlen-pulzusa

barlang-semmibe
ballag a világ
a sötétség vásznain
botladozva

FÉNY
hiába hajszolna végtelent
az ember sötét habokba vermet
mennyei bordázatának
szegezi kését

s nem veszi észre

az óra éjfélre ver

Rostás-Farkas György: Kegyelem

Egy álmod láttam,
kerítés nélküli világot,
ahol az öröm
szabadon futkorászott.

Egy álmod láttam,
ahol beszélgettek a virágok,
láttam anyámat
önfeledten nevetni.

Egy álmod láttam,
megragadható harmóniát,
ahol követheted
a szeretet lábnyomát.

Egy álmod láttam,
melynek áttetsző arca volt,
fénytől ragyogott,
s én porba hulltam.

Egy álmod láttam,
kinyílt ajtajú szívet,
amelyen át belépett Isten,
tekintettem megtelt könnyel.

**Lakatos Lajos:
A megtérés útján**

Kavargó por kísér utamon,
Sárt kever szememben a könnyel.
Agyaggá égnék a szavak ajkamon,
majd földre hullnak néma közönnyel.
Lelkem sivatag dzsungelében keresem,
kutatom magam.
A szeretet lágy ölében,
hegytetőn és völgy mélyén víz
keresztül utam.
Amelyik vihar tombol, az vagyok én!
Amelyik vulkán kitör, abban lakom!
Sóhajtasom lábat lógat a lét peremén.
Találkozni út közben az Úrral áldás,
Oltalom!

Surman László: Ki voltam?

Ki voltam én nélkülöd?
Csak hangafa, pusztában megbújó

Ki voltam én nélkülöd?
Csak tengernek habja,
csak szélhordta pelyva
Ki voltam én nélkülöd?
Csak hazugságot lehelő, hamis tanú
Ki voltam én nélkülöd?
Csak homályban tévelygő, halálra siető
Már elvesztem volna, már nem lennék
Már nem ismernék reményt, kegyelmet
S belőled fakadó szerelmet
De jöttél, csöndben,
mikor már nem vártalak
Mikor már feladtam, mikor
élnivágásom elkerült
S jöttél, megnyitottad hajlékom előttem
Bűneim terhét Fiadra vetetted,
ki helyettem szenvedett
Hogy legyek általa én is, magam is,
gyermeked.

**Káli-Horváth Kálmán:
Szeretet**

Az Isten minket úgy szeret,
hogy kemencét ad és szemet,
de a búzát reánk hagyja,
hogy dolgozzunk, mint a hangya.
Az Isten minket úgy szeret,
hogy nem ad nekünk kenyeret,
de felhőt röptet, aranylik nap,
hogy nőjön élet az ég alatt.
Az Isten minket úgy szeret,
hogy gonddal, bajjal megveret,
mert tudja, akkor hozzá rogyunk,
s csókolhatja a homlokunk.
Az Isten minket úgy szeret,
hogy a végén eltemet,
mert tudja, ha halált félünk,
megrémlülve hozzá térünk.
Az Isten minket úgy szeret,
ahogy ember nem tehet.
De hogyan is érthetnének őt,
az életadó ős Teremtőt?
Az Isten, Isten s megtehet,
mindent, amit csak lehet.
Nem hagy minket a sírban.
Mert Ő szeret, ez így van.
Teremtőnk, ime, emberré lett.
Vérünkéből valóvá vedlett.
Elhagyott Mennyet, glóriát.
Gyermekeké vált az óriás.
Az Isten minket úgy szeret,
hogy megnyitotta a kék eget.
Krisztusban felsír szívünkben,
lajtorját ácsol a lelkünkben.